

Αθήνα, 22 Ιουνίου 2021

ΕΡΩΤΗΣΗ

Προς τον κ. Υπουργό Εργασίας και Κοινωνικών Υποθέσεων

Θέμα: «Κοινωνικά δίκαιη και αναγκαία η ρύθμιση του συνόλου των οφειλών εκ των ασφαλιστικών εισφορών για την εξασφάλιση του δικαιώματος απονομής σύνταξης με γνώμονα την αξιοπρεπή διαβίωση του ασφαλισμένου».

Κ. Υπουργέ,

Η οικονομική κρίση της προηγούμενης δεκαετίας δημιούργησε ένα μείζον ζήτημα σε δεκάδες χιλιάδες ασφαλισμένους και υποψηφίους συνταξιούχους, καθώς και στις οικογένειές τους, το οποίο εξελίχθηκε λόγω των διαστάσεων, που έλαβε ποσοτικά και ποιοτικά, σε βαθύ κοινωνικό πρόβλημα και παθογένεια, η οποία, χρήζει ουσιαστικής και ριζικής αντιμετώπισης, και όχι μέτρων που διαιωνίζουν το πρόβλημα και στην καλύτερη των περιπτώσεων το επιλύουν μερικώς και αποσπασματικώς, ενώ παραμένει άλυτο για την πλειοψηφία των ασφαλισμένων.

Πρόκειται για το οικονομικό και βιοποριστικό αδιέξοδο, στο οποίο έχουν περιέλθει όσοι πρώην ελεύθεροι επαγγελματίες και αυτοαπασχολούμενοι αδυνατούν να εξοφλήσουν κοινωνικοασφαλιστικές οφειλές τους, που συσσωρεύτηκαν ιδίως κατά τα έτη της εγχώριας οικονομικής κρίσης και οι οποίες μεγεθύνονται διαρκώς εξαιτίας και των επιτοκίων εκπρόθεσμης καταβολής, αλλά και εξαιτίας της υγειονομικής κρίσης που ενέσκηψε τα τελευταία έτη.

Πλήθος αυτοαπασχολούμενων, ελεύθερων επαγγελματιών και αγροτών, μολονότι στα περισσότερα έτη του ασφαλιστικού και εργασιακού τους

βίου, κατέβαλλαν τις τότε επιβαλλόμενες ασφαλιστικές εισφορές, εντούτοις, η συσσώρευση οφειλών, σε ύψος υπέρογκο, εξαιτίας του συνυπολογισμού και των προσαυξήσεων και τόκων εκπρόθεσμης καταβολής, έχει ως συνέπεια, ενώ πληρούν τις λοιπές συνταξιοδοτικές προϋποθέσεις, να μην απονέμεται σε αυτούς η προσδοκώμενη σύνταξη, εάν προηγουμένως δεν έχει εξοφληθεί το ποσό των οφειλών τους. Το εμφανές αυτό κοινωνικό πρόβλημα, αντιμετωπίστηκε κατά την προηγούμενη δεκαετία από την Κυβέρνηση ΣΥΡΙΖΑ, μεσούσης της αξιολόγησης και των μνημονιακών υποχρεώσεων, με όρους κοινωνικής ευαισθησίας, με σκοπό την απονομή της σύνταξης σε όσο το δυνατόν περισσότερους ασφαλισμένους, θεσπίζοντας ευνοϊκές ρυθμίσεις και κυρίως αυξάνοντας το όριο των οφειλών, οι οποίες συμψηφίζονται με το μηνιαίο ποσό της σύνταξης από 20.000 ευρώ σε 50.000 ευρώ.

Ειδικότερα, με το άρθρο 28 του Ν. 4321/2015 (ΦΕΚΑ΄ 32/2015) θεσπίστηκε η δυνατότητα ρύθμισης των ασφαλιστικών οφειλών μέχρι και σε 100 μηνιαίες δόσεις, με σημαντική έκπτωση στις προσαυξήσεις και πρόσθετα τέλη, εξαιρουμένων των αυτοτελών προστίμων, και χωρίς προϋπόθεση προκαταβολής υψηλότερης δόσης. Επιπλέον, με το άρθρο 38 του Ν. 4331/2015 (ΦΕΚΑ΄ 69/2015) αυξήθηκαν τα όρια των ποσών ασφαλιστικών οφειλών που ήταν δυνατόν να συμψηφισθούν με αναδρομικά δικαιούμενες συντάξει ή να παρακρατούνται μηνιαίως από μελλοντικά καταβληθισόμενες συντάξεις. Πιο συγκεκριμένα: - με τις διατάξεις των παρ. 1-3 του άρθρου 38 Ν. 4331/2015 ορίστηκε ότι είναι δυνατό να συμψηφισθούν με ή να παρακρατηθούν από συντάξεις ασφαλιστικές οφειλές ύψους ίσου μέχρι το 55πλάσιο των κατωτάτων ορίων ανά κατηγορία σύνταξης και ανάλογα με τον τρόπο υπολογισμού της σύνταξης για τον συγκεκριμένο συνταξιούχο(αντί του 30πλασίου του κατώτατου ορίου συνταξιοδότησης λόγω γήρατος, που ίσχυε ως τότε) και με μέγιστο όριο τα 25.000 ευρώ, - ειδικά δε για όσους θα υπέβαλλαν αίτηση συνταξιοδότησης μέχρι 30-9-2015, η παρ. 4 του ίδιου άρθρου 38 προέβλεπε ως μέγιστο όριο του ποσού που μπορούσε να συμψηφισθεί ή παρακρατηθεί από συντάξεις τα 50.000 ευρώ. Η πλέον σημαίνουσα δε νομοθετική παρέμβαση έλαβε χώρα με τη θέσπιση του Ν. 4387/2016, με βάση τις διατάξεις του οποίου, όπως και των κατ' εξουσιοδότηση αυτού 3 εκδοθεισών σχετικών κανονιστικών πράξεων, το ύψος των

ασφαλιστικών εισφορών για τους αυτοαπασχολούμενους και ελεύθερους επαγγελματίες συνδέθηκε με το εισόδημά τους, συγκεκριμένα με το καθαρό φορολογητέο αποτέλεσμα από την άσκηση της δραστηριότητάς τους ή από την ιδιότητα που δημιουργεί την υποχρέωση υπαγωγής τους στην ασφάλιση κατά το εκάστοτε προηγούμενο φορολογικό έτος.

Ωστόσο, αν και οι προαναφερθείσες ρυθμίσεις αποδείχθηκαν ευεργετικές για πολλούς ελεύθερους επαγγελματίες και αυτοαπασχολούμενους, δεν επέλυσαν το εξεταζόμενο πρόβλημα στο σύνολό του. Διότι η σύνδεση των ασφαλιστικών εισφορών με το εισόδημα προσέφερε ανακούφιση μόνον από 1-1-2017 και εφεξής και όχι για τα προ του 2017 έτη, τα οποία ήταν τα χρόνια (2010 και εξής) που δημιουργήθηκε η μεγαλύτερη διόγκωση των ασφαλιστικών εισφορών.

Στη συνέχεια, τον Μάιο του 2019, ο νόμος 4611/2019, έδωσε τη δυνατότητα στους ασφαλισμένους οφειλέτες να διευθετήσουν τις οφειλές του παρελθόντος. Δυστυχώς όμως σήμερα οι ανωτέρω ρυθμίσεις ευνοϊκών δόσεων, δεν διατηρήθηκαν σε ισχύ από την παρούσα Κυβέρνηση και δεν θεσμοθετήθηκε άλλο πλαίσιο ρύθμισης και διευθέτησης των οφειλών προς ασφαλιστικούς φορείς, με συνέπεια οι οφειλές των παρελθόντων ετών να εξακολουθούν να διογκώνονται και να μην επιτρέπουν σε ασφαλισμένους να συνταξιοδοτηθούν, παρά το γεγονός ότι έχουν διανύσει μακρό εργασιακό και ασφαλιστικό βίο, και παρά το γεγονός, ότι έχουν ενισχύσει το κοινωνικοασφαλιστικό σύστημα με την χρόνια καταβολή των εισφορών τους, πριν ενσκήψει η κρίση του 2010.

Η λύση που προέκρινε η παρούσα Κυβέρνηση είναι η θέσπιση της διάταξης του ν. 4798/2021 με τίτλο “Κώδικας δικαστικών υπαλλήλων και λοιπές επείγουσες διατάξεις”, όπου με το άρθρο 259, το οποίο τροποποίησε το άρθρο 61 του ν. 3863/2010, αύξησε τα όρια οφειλής προς τον ΕΦΚΑ, ώστε να καταβάλλεται η σύνταξη σε ασφαλισμένους, εφόσον το συνολικά οφειλόμενο προς τον e-ΕΦΚΑ από κάθε είδους ασφαλιστικές εισφορές, οφειλές από αναγνώριση πλασματικού χρόνου ασφάλισης, πρόσθετα τέλη και λοιπές επιβαρύνσεις δεν είναι μεγαλύτερο των είκοσι χιλιάδων (20.000) ευρώ. Ειδικά για τις οφειλές που προκύπτουν μόνο από υπαγωγή στην ασφάλιση του πρώην

Ο.Γ.Α., η σύνταξη καταβάλλεται, εφόσον το οφειλόμενο από τον ασφαλισμένο ποσό δεν ξεπερνά το ποσό των έξι χιλιάδων (6.000) ευρώ. Στον ίδιο νόμο προβλέπεται η παρακράτηση του οφειλόμενου ποσού από την καταβαλλόμενη σύνταξη σε 60 μηνιαίες δόσεις.

Όμως, εξακολουθεί να ισχύει η υποχρέωση, σύμφωνα με την οποία, εφόσον το οφειλόμενο ποσό είναι μεγαλύτερο των είκοσι χιλιάδων (20.000) ευρώ ή των έξι χιλιάδων (6.000) ευρώ για τον πρώην Ο.Γ.Α., ο οφειλέτης υποχρεούται να καταβάλει εφάπαξ το υπερβάλλον ποσό, το οποίο εάν δεν εξοφληθεί εντός διμήνου από τη γνωστοποίηση της οφειλής, η σύνταξη αρχίζει να καταβάλλεται από την πρώτη μέρα του επόμενου μήνα της εξόφλησης αυτού, γεγονός που εξακολουθεί να κρατά σε ομηρία τον ασφαλισμένο.

Επειδή, δεδομένης και της υγειονομικής κρίσης, της αναστολής λειτουργίας των επιχειρήσεων, της συσσώρευσης νέων οφειλών από την αδυναμία καταβολής των ασφαλιστικών εισφορών στην περίοδο της πανδημίας, καθίσταται εμφανές, ότι στις ήδη συσσωρευμένες οφειλές των παρελθόντων ετών, δημιουργείται μια νέα γενιά οφειλών, που εκτοξεύει το ύψος των οφειλών από μη καταβολή εισφορών σε δυσθεώρητα ύψη.

Επειδή, με το ανωτέρω δεδομένο, η διάταξη του άρθρου 259 του ν. 4798/2021 και ο καθορισμός των ορίων των οφειλών, μέχρι το ύψος των οποίων, χορηγείται η σύνταξη, δηλαδή μέχρι του ποσού των 20.000 ευρώ και των 6.000 ευρώ για τους ασφαλισμένους του πρώην ΟΓΑ, κρίνονται εξαιρετικά ανεπαρκή για να διασφαλίσουν την απονομή σύνταξης στους πρώην ελεύθερους επαγγελματίες και αγρότες, παρότι αυτοί αδιαλείπτως κατέβαλλαν τις εισφορές τους στο κοινωνικό ασφαλιστικό σύστημα επί έτη περισσότερα από εκείνα που απαιτούνται για τη θεμελίωση του δικαιώματός τους συνταξιοδότησης λόγω γήρατος.

Επειδή, η προβλεπόμενη διάρκεια της προθεσμίας εξόφλησης του μη παρακρατήσιμου μέρους της οφειλής, δηλαδή του ποσού οφειλής πλέον των 20.000 και 6.000, των 2 μηνών, είναι εξαιρετικά βραχεία, καθώς σε προθεσμία μόνο δύο μηνών, ο ασφαλισμένος κρίνεται ανέφικτο να ανεύρει και να καταβάλλει εφάπαξ το επιπλέον ποσό της οφειλής του, πέραν του

παρακρατήσιμου των 20.000 και 6.000 ευρώ, δεδομένης της νέας οικονομικής συγκυρίας, και της συνεχιζόμενης πολυετούς και πολυεπίπεδης κρίσης.

Επειδή, για όσο χρόνο ο ασφαλισμένος δεν καταβάλλει το υπερβάλλον της οφειλής του, χάνονται τα αναδρομικά ποσά συντάξεων από το χρόνου υποβολής της αίτησης συνταξιοδότησης έως το χρόνο που θα εξοφληθεί η οφειλή, δηλαδή η σύνταξη θα αρχίσει να καταβάλλεται μόνο από το χρόνο εξόφλησης της οφειλής και εφεξής.

Επειδή, η μη απονομή της συντάξεως κατά τα ανωτέρω, αποτελεί κύρωση (απώλεια του συνταξιοδοτικού δικαιώματος), είναι δυσμενέστατη και θέτει σε κίνδυνο την ίδια την επιβίωση ασφαλισμένου, καθώς του αποστερεί τα στοιχειώδη μέσα για την κάλυψη των βιοτικών του αναγκών. Και όλα αυτά σε μια ηλικία που η δυνατότητα αναπλήρωσης της ως άνω συνταξιοδοτικής παροχής καθίσταται εξόχως δυσχερής, με άμεσο αποτέλεσμα να προσβάλλεται και η ίδια η ανθρώπινη αξιοπρέπειά του (2 παρ. 1 Σ).

Επειδή, τα ως άνω μειονεκτήματα κρίνονται δυσανάλογα προς τον επιδιωκόμενο δημόσιο σκοπό, ο οποίος μπορεί να εκπληρωθεί και με άλλο εξίσου αποτελεσματικό μέτρο αλλά λιγότερο επαχθή για τον ασφαλισμένο.

Επειδή, κατόπιν τούτων και δεδομένου ότι όλα τα ανωτέρω, επιβεβαιώνονται από γνωμοδοτήσεις και δικαστικές αποφάσεις του Ανωτάτου Δικαστηρίου, αλλά και από την Ανεξάρτητη Αρχή του Συνηγόρου του Πολίτη, καθίσταται επιτακτική ανάγκη, **να επέλθει νομοθετικά η αποσύνδεση του συνταξιοδοτικού δικαιώματος και της απονομής της σύνταξης, από το ύψος των οφειλών του ασφαλισμένου, οι οποίες προέκυψαν από οικονομικές και υγειονομικές κρίσεις, για τις οποίες δεν εντοπίζεται υπαιτιότητα του ιδίου.**

Επειδή, το κοινωνικοασφαλιστικό σύστημα και ο κοινωνικός του χαρακτήρας, επιτάσσουν, στα πλαίσια της αρχής της αναλογικότητας και της προστασίας του αναφαίρετου δικαιώματος του εκάστοτε ασφαλισμένου στην απονομή της σύνταξης του, ύστερα από μακρό εργασιακό και ασφαλιστικό βίο, να απολάβει της σύνταξής του, κατά το μέρος τουλάχιστον που εξυπηρετεί το υπέρτατο συμφέρον της αξιοπρεπούς διαβίωσης του.

Επειδή, κατά το λοιπό μέρος, πέραν της απονομής σύνταξης προς εξασφάλιση της επιβίωσης, δύναται να επέρχεται παρακράτηση ανάλογη με το ύψος των οφειλών του.

Κατόπιν τούτων,

Ερωτάται ο κ. Υπουργός:

- Ποιες νομοθετικές πρωτοβουλίες προτίθεται να αναλάβει ώστε, να γίνεται η ρύθμιση ολόκληρου του ποσού εκ των κοινωνικοασφαλιστικών οφειλών, για να εξασφαλίζεται το δικαίωμα χορήγησης σύνταξης, τουλάχιστον μέχρι το όριο της αξιοπρεπούς διαβίωσης του ασφαλισμένου και εν δυνάμει συνταξιούχου;

Ο ερωτών Βουλευτής

Κόκκαλης Βασίλειος